

Memòria justificativa, econòmica i de perspectiva de gènere del projecte de llei de mesures per al treballador per compte propi.

Consideracions generals prèvies:

L'activitat empresarial del Principat d'Andorra s'articula en part al voltant d'un nombre molt significatiu d'empreses i comerços quina titularitat recau en una persona física. Aquests perfils s'acullen majoritàriament a la figura de l'autònom a efectes administratius per dur a terme la seva activitat professional i tirar endavant el seu negoci o comerç. Tot i la rellevància del seu nombre i la seva aportació a la generació de riquesa en termes de PIB, el propi col·lectiu manifesta sovint el sentiment de sentir-se perjudicat respecte d'alguns drets i obligacions en comparació amb el col·lectiu de treballadors i treballadores assalariats. Aquesta percepció es pot veure parcialment corroborada per l'evolució de les dades i una pèrdua de pes d'aquest col·lectius dins l'economia local.

Així, per al període 2017 / 2020, els ingressos declarats a la DTF per part dels autònoms passen de 780,2 M d'euros a 621,3 M d'euros, el que representa una davallada del 20,36 % .

Per al mateix període, aquests ingressos declarats passen de representar un 29,18 % del PIB al 2017, a un 24,53 % al 2020, fet que marca, tot i els efectes de la crisi econòmica derivada de la COVID, una tendència de pèrdua de pes específic dels autònoms dins l'economia andorrana.

Tot i aquesta pèrdua relativa de pes en la generació de riquesa, les dades posen de manifest que el nombre de treballadors per compte propi que cotitzen a la CASS ha augment un 14,9 % per al període 2017 - 2021, situant-se en 7.934 persones al 2021.

Aquestes xifres indiquen que segueix persistint una inèrcia per part d'emprenedores i emprenedors que opten per la figura del treballador per compte propi per desenvolupar el seu projecte professional. Tot i aquest fet, també queda palesa la pèrdua de pes específic d'aquest col·lectiu dins l'economia que pot ser interpretada per les dificultats pròpies que pateix

l'esmenat col·lectiu per tirar endavant els seus projectes empresarials i laborals.

Així doncs, és amb la voluntat d'equiparar en la mesura de lo possible els drets i obligacions d'aquest col·lectiu amb el col·lectiu dels treballadors assalariats, de prolongar una acció de millora de condicions iniciada amb la Llei 9/2019, del 7 de febrer, de modificació de la Llei 17/2008, del 3 d'octubre, de la seguretat social per a una major protecció d'aquest col·lectiu, d'incentivar la empenedoria mitjançant la figura de l'autònom afavorint la conciliació familiar i professional o introduint canvis favorables en les cotitzacions a la seguretat social, entre altres aspectes, que s'impulsa aquest projecte de llei.

Estructura i contingut del projecte de llei:

El projecte de llei s'estructura en sis títols, una disposició derogatòria única i una disposició final única.

- Títol I: *Règim del treballador per compte propi econòmicament dependent.*
- Títol II: *Mesures de foment i protecció de les persones que exerceixen una activitat per compte propi.*
- Títol III: *Mesures per afavorir la conciliació entre la vida familiar i professional de les persones que exerceixen una activitat per compte propi.*
- Títol IV: *Mesures per millorar la cotització de les persones que exerceixen una activitat per compte propi.*
- Títol V: *Del departament del treball per compte propi.*
- Títol VI: *Del registre de treballadors per compte propi.*

El títol I conté cinc articles i busca donar seguretat jurídica als treballadors per compte propi econòmicament dependents i als seus clients -persona física o jurídica contractant dels serveis- ja que en tractar-se de treballadors que malgrat no reunir tots els trets definitoris per ser considerats

treballadors per compte aliè, en dependre la seva activitat professional pràcticament d'un sol client, es fa necessari conferir-los determinats drets similars als establerts per als assalariats.

Pel que fa als clients en la seva condició d'empresaris, es pretén reduir el risc que puguin ser considerats treballadors per compte aliè a tots els efectes per finalització de la relació contractual o condicions de treball, entre altres. Es defineix el concepte de treballador per compte propi econòmicament dependent, en la seva condició de persona física com en la seva condició d'administrador i soci únic de una societat mercantil.

Es determinen els requisits per gaudir d'aquesta condició de treballador per compte propi econòmicament dependent i les formalitats a complimentar.

Queden fixats igualment els drets adquirits en termes de jornada laboral, causes de resolució del contracte, es fixen variables per al càlcul de possibles indemnitzacions i es promou la mediació a través de l'oficina o departament del Treball per compte propi, de nova creació.

El títol II s'estructura en deu articles i regula tot un seguit de mesures en els àmbits fiscals, de la seguretat social i de la protecció social i socio sanitària per al foment i la protecció de les persones que exerceixen una activitat per compte propi.

En concret, la modificació proposada de la Llei del IRPF permet reduccions vinculades a l'activitat professional, aclarint-ne els conceptes i límits.

Pel que fa la taxa sobre el registre de titulars d'activitats econòmiques, s'estableixen exempcions en el cas de les rendes inferiors als 24.000 euros i bonificacions durant els 12 primers mesos d'activitat.

En matèria de seguretat social, es proposa que durant el període de percepció de les prestacions econòmiques per invalidesa per accident laboral, per maternitat o adopció i risc de l'embaràs, la part empresarial de la cotització sigui assumida per la CASS i la cotització corresponent a les situacions d'incapacitat temporal, maternitat i risc d'embaràs computin als efectes dels períodes de cotització exigits.

S'introdueix l'exigència d'antiguitat de sis mesos a la seguretat social i de cotització mínima de tres mesos durant els sis mesos anteriors al part o a l'arribada de l'infant adoptat, per gaudir de les prestacions econòmiques.

Es reconeix la pensió de jubilació anticipada mantenint l'activitat amb el compliment cumulatiu d'uns requisits concrets, per afavorir la transmissió de l'empresa i evitar la destrucció de teixit productiu.

El títol III compta amb dos articles per millorar la conciliació de la vida familiar i professional amb una bonificació en la quota de cotització durant dotze mesos continuats, del 100%, 50% o 25% per cuidar menors a càrrec de fins a 12 anys, familiars discapacitats, familiars malalts o dependents -ascendents primer grau, descendents fins a segon grau- amb els següents requisits: inexistència de deutes per cotitzacions, antiguitat mínima de 24 mesos i haver cotitzat 24 mesos i contractació d'un treballador en substitució ja sigui a jornada completa o mitja jornada.

El títol IV s'estructura al voltant de 5 articles. En matèria de seguretat social, s'introdueix una modificació a l'apartat b) de l'article 19 de la Llei de 07/2008 de la Seguretat Social referent als administradors de societats mercantils respecte de la retribució o gratuïtat del càrrec, simplificant els requisits documentals per acreditar la no retribució a fi de millorar de la seguretat jurídica.

S'introdueix igualment la possibilitat de modificar les quotes de cotitzacions dins del mateix any natural, d'acord amb el que s'estableixi per reglament i no en funció de dades de l'any anterior sinó mitjançant una projecció trimestral i amb una regularització a final d'any si s'escau.

També l'aplicació dels percentatges superiors al 100% sobre el salari global mensual mitjà del conjunt de les persones assalariades (125% i 137,5%) passen a ser voluntaris. De mateixa manera, el criteri econòmic per acollir-se als percentatges inferiors al 100% (25%, 50%, 62,5% i 75%) passa a ser el de la *renda neta de les activitats econòmiques*, eliminant-se el de la *xifra de negocis*. A excepció de dos supòsits: administrador i soci únic de societat mercantil o administrador i soci conjuntament amb familiars fins a segon grau de societat mercantil.

S'amplien els supòsits i es proposa una nova franja de cotització del 25% en els 12 primers mesos d'activitat després d'un període d'inactivitat per a dones després de la baixa de maternitat o adopció o per haver estat víctimes de la violència de gènere, després de 12 mesos d'inactivitat en el cas de persones menors de 50 anys, després de 6 mesos d'inactivitat en el cas de persones majors de 50 i menors 30 anys i després de 3 mesos d'inactivitat en el cas de persones amb discapacitat.

Per acabar, els títols V i VI regulen la creació, funcions i gestió del departament del Treball per compte propi i del registre de Treballadors per compte propi amb la finalitat de donar un suport específic i especialitzat a aquest col·lectiu per part de l'administració, alhora que disposar d'unes dades essencials a partir del registre per impulsar i dur a terme actuacions públiques orientades a pal·liar les necessitats del col·lectiu en base a una informació actualitzada i fiable.

Valoració de l'impacte econòmic:

Atenent les modificacions i millores que el projecte de Llei introdueix en àmbits com el de la seguretat social, el fiscal, o l'àmbit social i sòcio sanitari per al col·lectiu dels treballadors per compte propi, aquest text comporta tot un seguit d'impactes per a les finances de l'Estat, ja sigui de manera directa o de manera subsidiària en el cas de les despeses per a la Seguretat Social.

Vista doncs la complexitat i l'abast de les reformes promogudes, s'ha encarregat un estudi extern amb l'objectiu d'estimar els eventuais impactes econòmics que podria representar l'entrada en vigor de l'esmentat text.

Donat que el projecte de Llei té incidència en diferents Lleis, l'anàlisi s'estructura per a cada una de les lleis en quines s'introdueixen canvis i l'impacte específic per a cadascun d'aquests canvis, de manera a facilitar-ne la seva comprensió i per tal de poder analitzar els impactes específics en cada àmbit concret.

Des del punt de vista metodològic, amb el anàlisi del document del projecte, s'ha identificat la normativa vigent que es veuria afectada.

S'ha comparat el redactat proposat en el projecte respecte de la legislació vigent, identificant les diferències.

S'han descrit les conseqüències derivades de les modificacions introduïdes, des de una perspectiva legislativa i anàlisi dels paràmetres a valorar per poder quantificar l'impacte econòmic de la modificació en qüestió.

S'han analitzat les modificacions, article per article, per a identificar les dades necessàries per als càlculs i el disseny de les fórmules per a la quantificació econòmica. S'han adaptat les fórmules a les dades de les que es disposava per tal de fer viable el càlcul i s'ha procedit al càlcul de l'impacte econòmic aplicant les fórmules prèviament dissenyades per a cadascun dels articles en quins s'ha previst un impacte econòmic quantificable.

Tenint en compte que la finalitat del text ha estat la de millorar les condicions del col·lectiu a través d'una equiparació de drets o obligacions respecte del col·lectiu dels assalariats, no es pot obviar el fet que aquestes millores poden representar un efecte crida i impulsar a l'alça el nombre de treballadors per compte propi.

Per aquest motiu, l'ordre de magnitud de l'impacte econòmic estarà a curt , mig i llarg termini, intrínsecament vinculat a l'evolució del nombre de treballadors per compte propi i al seu comportament en termes de despesa. Així, l'estudi d'impacte econòmic dona una primera xifra en base a la situació a dia d'avui, on es replica el comportament actual dels autònoms a partir del nombre actual de treballadors per compte propi; d'altra banda, s'han extrapolat algunes despeses associades als assalariats per projectar diversos escenaris de despesa per als comptes propis derivats d'algunes modificacions que s'introdueixen al text. Les dades utilitzades han estat les obtingudes per al període 2017-2019, amb anterioritat a la pandèmia.

Així, en base a aquestes variables, s'obté un quadre d'escenaris de despesa en base a l'evolució del nombre de treballadors per compte propi respecte del nombre d'assalariats i l'evolució de la despesa que comporten els canvis proposats al projecte de llei, en funció del comportament dels integrants d'aquest col·lectiu com a usuaris de la seguretat social, o com a obligats subjectes tributaris.

		EVOLUCIÓ DE LA DESPESA								
		-20,0%	-15,0%	-10,0%	-5,0%	0%	5,0%	10,0%	15,0%	20,0%
COMPORTAMENT DELS AUTÒNOMS VS ASSALARIATS	20,0%	2.219	2.357	2.496	2.635	2.773	2.912	3.051	3.189	3.328
	15,0%	2.126	2.259	2.392	2.525	2.658	2.791	2.923	3.056	3.189
	10,0%	2.034	2.161	2.288	2.415	2.542	2.669	2.796	2.923	3.051
	5,0%	1.941	2.063	2.184	2.305	2.427	2.548	2.669	2.791	2.912
	0,0%	1.849	1.964	2.080	2.195	2.311	2.427	2.542	2.658	2.773
	-5,0%	1.756	1.866	1.976	2.086	2.195	2.305	2.415	2.525	2.635
	-10,0%	1.664	1.768	1.872	1.976	2.080	2.184	2.288	2.392	2.496
	-15,0%	1.571	1.670	1.768	1.866	1.964	2.063	2.161	2.259	2.357
	-20,0%	1.479	1.571	1.664	1.756	1.849	1.941	2.034	2.126	2.219

Si ens situem en un escenari estàtic i d'acord amb els paràmetres actuals, l'impacte econòmic de les mesures s'estima en 2,3M d'euros tal i queda ressaltat en el quadre. No obstant, hem de considerar que aquest text pot impulsar i promoure la iniciativa individual i l'emprenedoria, perfils que opten majoritàriament per la figura de l'autònom per emprendre l'inici del seu negoci o activitat. Igualment i en un exercici de prudència, podem considerar que es produiria un augment de la despesa per una evolució del comportament, fet que cal contempla com a possible però difícilment previsible.

D'aquestes consideracions, se'n deriva una forquilla de despesa futura que podria oscil·lar entre els 2,3M ja esmentats i els 2,9M d'euros en el cas d'un augment de la despesa del 15% derivat del canvi de comportament d'aquest col·lectiu, variació combinada amb un augment del 10% de treballadors per compte propi respecte dels assalariats. Aquesta forquilla queda ressaltada al gràfic en color gris.

L'annex 1 a aquesta memòria presenta el detall de cadascuna de les mesures recollides al projecte i el detall del càlcul, així com l'impacte econòmic estimat.

Valoració en relació amb la perspectiva de gènere:

L'article 5 de la Llei 13/2019 determina que *“el dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació informa, amb caràcter transversal, l'actuació de tots els poders públics. Les administracions públiques l'han d'integrar en l'adopció i l'execució de totes les disposicions normatives i les polítiques públiques. En particular, els poders públics i les administracions públiques han d'integrar el principi d'igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes en totes les*

seves actuacions i en l'adopció i l'execució de les disposicions normatives i les polítiques públiques".

De la mateixa manera, la igualtat de gènere constitueix un dels Objectius de desenvolupament sostenible, l'ODS 5, que ha estat inclòs en el Pla estratègic per a la implementació dels Objectius de desenvolupament sostenible, aprovat mitjançant un acord de Govern del 17 d'abril del 2019 com una eina transversal per a la consecució de tots els objectius de l'Agenda 2030.

Així doncs, el projecte de llei objecte de la present memòria considera i tracta de manera adequada la perspectiva de gènere.

Andorra la Vella, 18 d'agost del 2022

Jordi Gallardo

Ministre de Presidència, Economia i Empresa

Annex 1

Detall de l'impacte econòmic de les mesures recollides al projecte de Llei de Mesures per al Treballador per Compte Propi

Annex 2

Informe de la CASS